

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 11 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 98

Musahabe

MUVAFFAK, FAKAT KORKUNÇ BİR ESER

Pek eski dostum Aka Gündüzün eserleri de hayatı gibi muvazensizdir. Bakarsınız, size güzel, san'atkarane bir şiir, ve ya hikâye verir; kaleminin kudretine, duygusunun derinliğine hayran olursunuz; fakat böyle bir nefis eserden sonra aynı imza ile öyle bir yazıya da tesadüf etmek ihtimaliniz vardır ki kabil deyil bunu ötekinin sahibine izafe edemezsiniz...

İşte geçen sene bana (Bu toprağın kızları) fatlı romanını gönderdiği zaman ne yalan söyleyim iztiraplı bir tereddüt, yaprakları kesip okumama manî olmuştu. Geçenlerde bir arkadaşım:

— Aka Gündüzün (Butoprağın kızlarını) okudun mu?

diye sordu.

— Hayır dedim.

— Oku, diye, tavsiye etti, oku beyeneceksin.

Zevkına, anlayışına pek itimat ettiğim dostumun bu teklifi üzerine kitabı açtım, okumağa başladım... Okudukça muvaffak bir kalemin beni tamamen teshir ettiğini gördüm. Bitirdiğim zaman baştan başa içtimaî hayatımızın

derin yaralarına dokunan bu eser, ruhumun en kuytu köşelerini kaplamıştı. Benliğimde onun eleminden, onun iztirabından başka bir zerre kalmamıştı. İtiraf ve iddia ediyorum ki türk edebiyatında— telkin kuvveti itibarilebundan daha muvaffak bir roman okuduğumu hatırlamıyorum. Bu gün saçlarının telleri bem beyaz kesilen Aka Gündüzde hiç ihtiyarlamıyan bir ruh var, pürheyecan, dinc bir ruh... Bu roman o ruhun sanki tunçtan bir heykelidir. Aka'nın kalemi hayatın herkes tarafından kolay kolay bakılamıyacak safhalarını yılmaksızın, seret bir çelik gibi yontmuş, ve bu abideyi meydana koymuştur:

(Toprağın kızları) dört cephe-lidir:

- 1) Sokak kızı,
- 2) Salon kızı,
- 3) Kendi kendinin kızı,
- 4) Bu toprağın kızı,

Her bir cephede (bu toprağın kızları) ndan bazılarının talii — demin söylediğim gibi — pervasız, sert bir kalemle hâk ve resmedilmiştir.

Baştan başa— mûtat manasıyle ve ifade noktasından — romantik olan bu eser ruhu itibariyle pek realisttir; tıpkı (sefiller) gibi...

*
* *

Bu safhaların hepsi muvaffak; hepsi bir başka korkunç macerayı anlatıyor; fakat bir tanesi, (Kendi kendinin kızı) o kadar kuvvetli ki, aralarında çok münasebet ve hatta müşabehet olan (Urun kahbeye!) romanını — muharririnin müsellemlerine rağmen — gölgede bırakıyor. Son cepheye, yani (Bu toprağın kızı) na gelince, bunu bu memlekette ancak Aka Gündüz yazabilir.

(San'at için san'at) nazariyesiyle başı pek hoş olmıyan Aka, bu kitabıyla bedbaht kızların cem'iyete karşı müdafaa namesini yazmış oluyor.

*
* *

Diyorum ki şu beş on senelik çurak edebî devreden yarına kalabilecek üç beş eserden biri de muhakkak(Aka Gündüzün romanı)dır.

— Ali Canip